

تبیین روابط حاکم بر سیاست گذاری های مسکن پایدار شهری (بامحوریت برنامه ریزی فضایی در پایداری فرهنگ، اقتصاد و محیط زیست)

سید محمد رضازاده، دکترای تخصصی برنامه ریزی شهری، دانشگاه شهید بهشتی تهران.^{۱*}

حسین سلیمی، کارشناس ارشد عمران - ژئوتکنیک، دانشگاه تبریز.^۲

محمدتقی خسروی، دانشجوی دکتری شهرسازی، دانشگاه آزاد تهران مرکز، هنر آموز رشته ی معماری و عمران

آموزش و پرورش خلخال.^۳

M_rezazadeh@sbu.ac.ir -۱

Hossein.salimi19@yahoo.com-۲

M.t.kh.urban@gmail.com -۳

چکیده

مسکن که یکی از نیازهای اساسی در هر جامعه ای محسوب می شود به دلیل ارتباطات زیادی که با بخش های مختلف جامعه دارد، در ایجاد شرایط توسعه پایدار نیز نقش مهمی دارد. ارتباط مسکن با شهرسازی، اقتصاد، محیط زیست، نیروی انسانی، زمین، فناوری و... آن را به یکی از مقولات اساسی در برنامه ریزی دولت ها تبدیل کرده است. بنابراین در دستیابی به توسعه پایداری بایست مسکن پایدار، مطلوب و مناسب در سیاست گذاری ها گنجانده شود و تمامی ابعاد و رابطه آن با سایر بخش ها در نظر گرفته شود (بصری، ۱۳۹۲). از سوی دیگر آن نوع مسکنی که نیازهای نسل کنونی را بر مبنای کارایی منابع طبیعی و انرژی برآورده ساخته و در عین حال محلاتی جاذب و ایمن را ضمن توجه به مسائل اکولوژیکی، فرهنگی و اقتصادی ایجاد نماید مسکن پایدار است. در کشورهای پیشرفته جهان نیز سکونتگاه های جدید نیز می بایست مکان های جاذبی باشند که دارای فضای عمومی سبز، تسهیلات کیفی مناسب، دسترسی ها، دارای تعاملات اجتماعی بالا و اقتصاد سبز مناسبی باشد، و این شرایط باید در مرکز برنامه ریزی ها قرار گیرد و مردم می بایست این شرایط را در کمیسیون ها مطرح کنند تا دولت ها برای این نیازها و پیشرفت آنها اقدام کنند (عربی و حقانی، ۱۳۸۹). در زبان انگلیسی دو واژه در رابطه با خانه و مسکن وجود دارد. کلمه "house" که معنای سکونت دارد و "home" که یک مفهوم شخصی است. کلمه مسکن و سکونت مترادف با بحث سکنی گزیدن و آرامش یافتن است. هر چند خانه و تعریف آن به معنی سرپناه (کمیته پاسخ به نیاز سکونتی انسان) است اما در خانه عواملی است که ارزش های انسانی در آن تجلی پیدا می کند و بیش از نیازهای فیزیکی محیط، برای انسان جوابگوست (صرافی؛ ۱۳۹۵). از نظر اقتصادی مسکن به عنوان یک کالای اقتصادی به شمار می رود و یک بستر سرمایه گذاری به نسبت مطمئن در کشورهای جهان سوم تلقی می شود (راپاپورت، ۱۳۸۸). از نظر اجتماعی نیز، مکان، شکل و نوع مصالح به کار رفته در واحد های مسکونی برای مالک آن مقام و منزلت اجتماعی به ارمغان می آورد (پورمحمدی، ۱۳۷۹). از نظر روانی نیز مسکن مناسب می تواند محلی برای آسایش و آرامش فرد باشد و خستگی های فطری و جسمی ناشی از کار روزانه را از وی می زداید (حبیبی، ۱۳۷۶). گاستون باچیلار می نویسد "آدمی پس از افکنده شدن به جهان در گهواره خانه نهاده شده است" (شولتز، ۱۳۸۱).

واژه های کلیدی: سیاست گذاری های مسکن، مشارکت و مردم سالاری، اقتصاد سبز، برنامه ریزی فضایی، عدالت و سلامت اجتماعی

، توسعه پایدار